

หลักสูตรวิทยาการเกษตรระดับสูง (วกส.) รุ่นที่ 7

โครงการวิจัยเชิงนโยบาย

การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ เชิงนโยบายด้านความมั่นคง ทางอาหารของประเทศไทย

ด้วยการวิจัยและนวัตกรรม ภายใต้กลไกความร่วมมือแบบ Triple Helix

THAILAND FOOD SECURITY POLICY SANDBOX

A Triple Helix Model for Advancing Food Security
through Research and Innovation

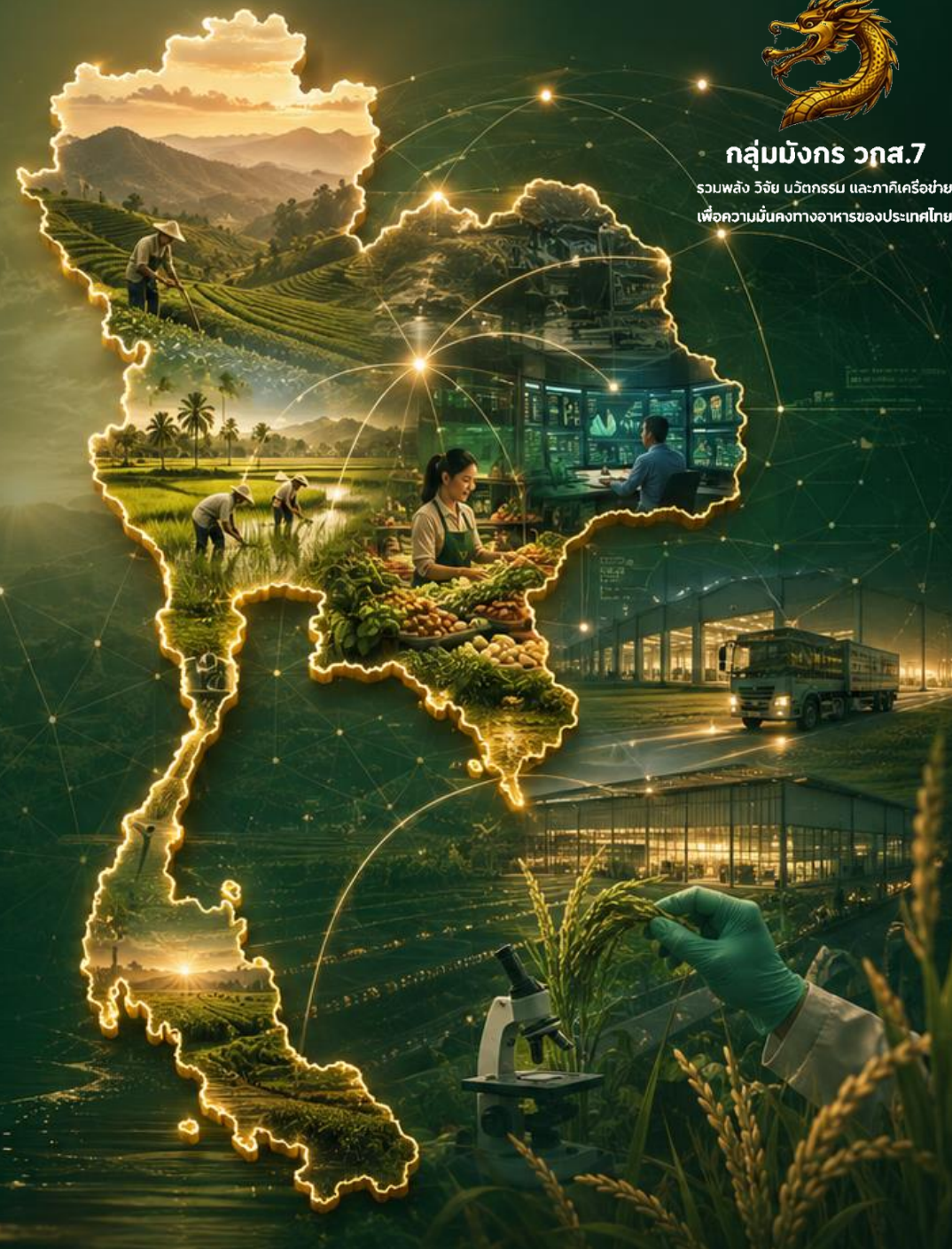
กลุ่มม้งกร • วกส. รุ่นที่ 7

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.สุรพงษ์ วงศ์ใหญ่

กลุ่มม้งกร วกส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

วทส. รุ่นที่ 7

เชื่อมความรู้สู่การขับเคลื่อนนโยบาย

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเชิงนโยบายด้านความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

1

พี่เล็ก

คุณพัชรินทร์ ไทยบัณฑิตย์ ชื้อพาหิ
กรรมการผู้จัดการ
บริษัท นีเดีย ฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด

2

พี่กู

คุณกราดล ธีรอรียุต
ที่ปรึกษา
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

3

พี่โรจน์

คุณวโรจน์ เต็มระริกะ
รองกรรมการผู้
บริษัท โอโยไค จำกัด (สำนักงานใหญ่)

4

พี่หนึ่ง

คุณศศิญา ปานตัน
รองอธิบดี
กรมวิชาการเกษตร

5

พี่จำ

คุณศศิธร จันทรสมบูรณ์
กรรมการบริหาร มูลนิธิธัญญาหารเพื่อ
พระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

6

พี่เอ็ก

คุณศิริ เตชะเพิ่มผล
รองกรรมการผู้จัดการ
บริษัท บียอนด์ฟู้ด จำกัด

7

พี่ต้อย

ศ. ดร.สมปอง คล้ายหนองสรวง
ผู้อำนวยการ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

8

พี่อ้อฟ

คุณอำพล เอื้อจงบานี
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่
บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด
(มหาชน)

9

พี่แต๊ก

คุณอัยยพร ขจรไชยกุล
ที่ปรึกษารองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

“

รวมพลังผู้บริหารจาก
**ภาครัฐ ภาคเอกชน
และสถาบันการศึกษา**
เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงนโยบาย
ด้านความมั่นคงทางอาหารของ
ประเทศไทยอย่างยั่งยืน

”

9 ผู้บริหารจากภาครัฐ • ภาคเอกชน • สถาบันวิจัย • มหาวิทยาลัย

ร่วมออกแบบหลักฐาน กลไกความร่วมมือ และเส้นทางขยายผลเชิงนโยบาย

กลุ่มมังกร

วกส. รุ่นที่ 7

ประเทศไทยผลิตอาหารได้มาก แต่ความมั่นคงไม่ได้วัดที่ปริมาณ

เมื่อเกิดวิกฤติ ระบบต้องตอบให้ได้ว่า พื้นที่ใดพร้อม และใครยังเข้าไม่ถึงอาหาร

กลุ่มมังกร วกส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

01 ศักยภาพของประเทศ

ฐานการผลิตอาหาร แข็งแรง

- เกษตรกรและพื้นที่ผลิต
- การแปรรูปและโลจิสติกส์
- ตลาดภายในและการส่งออก

สถานการณ์
การจัดการอาหารไทย

02 ช่องว่างเชิงระบบ

พื้นที่ใดพร้อม รับวิกฤติ?

- อาหารไปถึงประชาชนหรือไม่
- กลุ่มเปราะบางอยู่ที่ไหน
- การตัดสินใจด้วยข้อมูลเดียวกัน

ความมั่นคงทางอาหาร = ผลิตได้ • กระจายถึง • เข้าถึงได้ • รับมือวิกฤติได้

โจทย์ของงานวิจัย: ทำให้ทั้งระบบมองเห็นพื้นที่เสี่ยง และตัดสินใจร่วมกันได้

วทส. รุ่นที่ 7

ช่องว่างของระบบ ทำให้ยังมองไม่เห็นความเสี่ยงพื้นที่

ข้อมูลมีอยู่หลายหน่วยงาน แต่ยังไม่ถูกเชื่อมโยงให้ตัดสินใจร่วมกัน

Availability • Access • Utilization • Stability

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

01 ข้อมูลแยกส่วน

หลายหน่วยงาน
หลายชุดข้อมูล

เกษตร • พาณิชยกรรม • สุขภาพ • วิจัย

02 มองไม่เห็นพื้นที่เสี่ยง

ไม่มีภาพเดียว
ของความพร้อม
ประเมินพื้นที่ไม่ทันเวลา

03 ตัดสินใจไม่ทันวิกฤติ

มาตรการไม่ลง
ตรงพื้นที่

ตอบสนองช้า • ทำงานแยกส่วน

คำตอบเชิงนโยบาย

POLICY SANDBOX = เชื่อมข้อมูล + ตัวชี้วัด + ผู้มีส่วนร่วม

ทดลองนโยบายในพื้นที่จริง ก่อนขยายผลสู่กรอบความมั่นคงทางอาหารระดับประเทศ

วทส. รุ่นที่ 7

ความมั่นคงทางอาหารต้องครบ 4 มิติ และระบบต้องฟื้นตัวจากวิกฤติได้

กรอบประเมิน Food Security & Food System Resilience ระดับพื้นที่

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

01 AVAILABILITY

มีอาหารเพียงพอ

02 ACCESS

ประชาชนเข้าถึงได้

FOOD SYSTEM RESILIENCE

รับมือ • ฟื้นตัว • ปรับตัว

03 UTILIZATION

ปลอดภัย • มีคุณค่า
ทางโภชนาการ

04 STABILITY

พร้อมรับมือ
และฟื้นตัวได้

เป้าหมายของ Sandbox: วัดความพร้อมรายพื้นที่ และทดสอบมาตรการที่ทำให้ระบบฟื้นตัวได้จริง

วทส. รุ่นที่ 7

Policy Sandbox เปลี่ยนพื้นที่จริง เป็นพื้นที่ทดสอบเชิงนโยบาย

ร่วมออกแบบ • ร่วมทดสอบ • ร่วมวัดผล • ร่วมขยายผล

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

01 RESEARCH PLAN

องค์ความรู้ • ตัวชี้วัด
ข้อมูล • การประเมินผล

02 FUNDING & POLICY

เสนอเพื่อพิจารณา
สนับสนุนการดำเนินงาน

03 PRIVATE SECTOR

เทคโนโลยี • ตลาด
ห่วงโซ่อุปทาน • การลงทุน

FOOD SECURITY POLICY SANDBOX

พื้นที่จริง • ข้อมูลร่วม • กลไก Triple Helix

MAP → MEASURE → SIMULATE → TEST → EVALUATE → SCALE

ทำแผนที่ระบบ • วัดความพร้อม • จำลองวิกฤติ • ทดลองมาตรการ • เรียนรู้และขยายผล

วทส. รุ่นที่ 7

Triple Helix ทำให้ทุกภาคส่วน ตัดสินใจบนข้อมูลเดียวกัน

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

รัฐ × เอกชน × วิชาการ — โดยเกษตรกรและประชาชนเป็นศูนย์กลาง

1. ภาครัฐ

นโยบาย • ข้อมูลภาครัฐ
การประสานงานระดับพื้นที่

3. วิชาการ-วิจัย

องค์ความรู้ • ตัวชี้วัด
ติดตามและประเมินผล

2. ภาคเอกชน

ตลาด • เทคโนโลยี
ห่วงโซ่อุปทาน • การลงทุน

4. เกษตรกร-ประชาชน

ร่วมออกแบบ • ร่วมทดลอง
สะท้อนผลกระทบจริง

ONE AREA • ONE EVIDENCE BASE • ONE DECISION LOOP

ร่วมกำหนดโจทย์ → ร่วมใช้ข้อมูล → ร่วมตัดสินใจ →
ร่วมรับผิดชอบผลลัพธ์

วทส. รุ่นที่ 7

เริ่มจาก 2 พื้นที่ต่างบริบท เพื่อสร้างต้นแบบที่ขยายผลได้

2 พื้นที่นำร่อง • 6 Work Packages • 12 เดือน

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

1

พื้นที่นำร่อง

6

ชุดงานวิจัย

12

เดือน

เชียงใหม่

Production & Rural Food System

ความเสี่ยงน้ำ-ภูมิอากาศ • การผลิต • ระบบสำรอง

นนทบุรี

Urban Food Security Sandbox

การเข้าถึงอาหาร • กระจายอาหาร • กลุ่มเปราะบาง

6 แผนงานที่เดินต่อเนื่องตลอด 12 เดือน

ทำแผนที่-ฐานข้อมูล • ตัวชี้วัด • Dashboard
ทดลอง Sandbox • กลไกความร่วมมือ • สังเคราะห์นโยบาย

กลุ่มมังกร

วกส. รุ่นที่ 7

ผลลัพธ์ถูกออกแบบให้ใช้ได้จริงจากพื้นที่สู่นโยบายระดับชาติ

กลุ่มมังกร วกส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

ไม่หยุดที่รายงาน — แต่สร้างเครื่องมือสำหรับการตัดสินใจและขยายผล

พื้นที่จริง → ข้อมูลร่วม → หลักฐานเชิงนโยบาย → กรอบระดับชาติ

2 SANDBOX

ต้นแบบพื้นที่ต่างบริบท

DASHBOARD

เห็นความเสี่ยง-ติดตามผล

DATABASE

ฐานข้อมูลระบบอาหาร

POLICY TOOLKIT

กลไกและคู่มือขยายผล

INDICATORS

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

NATIONAL FRAMEWORK

กรอบความมั่นคงทางอาหาร

วกส. รุ่นที่ 7

กลุ่มม้งกรเชื่อม 6 กลไกสำคัญ ก่อนออกแบบ Policy Sandbox

กลุ่มม้งกร วกส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

รับฟังข้อมูลจริง • ทดสอบโจทย์กับผู้มีบทบาท • เชื่อมหลักฐานสู่ผู้กำหนดนโยบาย

6 แหล่งข้อมูล → 1 หลักฐานร่วม → ข้อเสนอเชิงนโยบายที่นำไปใช้ได้จริง

วทส. รุ่นที่ 7

Roadmap

เปิด 4 แนวทางขับเคลื่อนเชิงนโยบายเพื่อการปฏิบัติจริง

ทุกช่องทางอยู่ในสถานะเสนอเพื่อรับทราบ ร่วมออกแบบ หรือพิจารณาสนับสนุน

กลุ่มมังกร วทส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

1. วุฒิสภา

กรรมวิธีการความมั่นคงทางอาหาร

- รับทราบเชิงนโยบาย
- สนับสนุนการศึกษาพื้นที่นำร่องทุกภูมิภาค

2. กระทรวงเกษตรฯ

เสนอต่อปลัดกระทรวงฯ

- บูรณาการระบบกับแผนงาน
- ทำ Global Index ให้ชัดเจน

NATIONAL FOOD SECURITY

หลักฐานร่วม • กลไกร่วม • ทิศทางร่วม

3. กระทรวง อว. (สกสว. x สวก. x บพท.)

ร่วมออกแบบกลไกทุนและพื้นที่

- เสนอ SF ด้านความมั่นคงทางอาหาร
- รวบรวมองค์ความรู้ทั่วประเทศ

4. กระทรวงพาณิชย์

คณะทำงานด้านความมั่นคงทางอาหาร

- เชื่อมต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ
- ดึงเอกชนจัดตลาดและยกระดับ SMEs

กลุ่มมังกร

วกส. รุ่นที่ 7

What's Next?

จาก 2 ต้นแบบ สู่เครือข่ายความมั่นคงทางอาหาร 4 ภูมิภาค

เริ่มในพื้นที่จริง • เชื่อมเครือข่าย • สังเคราะห์เป็นนโยบายระดับชาติ

กลุ่มมังกร วกส.7

รวมพลัง วิจัย นวัตกรรม และภาคีเครือข่าย
เพื่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย

เหนือ

● พื้นที่นำร่อง

สภานโยบายอาหารเชียงใหม่

อีสาน

○ พื้นที่เสนอขยายผล

YEC ขอนแก่น

กลาง

● พื้นที่นำร่อง

สภานโยบายอาหาร นนทบุรี

ใต้

○ พื้นที่เสนอขยายผล

สภาเศรษฐกิจขนาดใหญ่

ประเทศไทยต้องไม่เพียง “ผลิตอาหารได้”

แต่ต้องเห็นความเสี่ยง • ตัดสินใจร่วมกัน • และฟื้นตัวได้ในทุกพื้นที่